

“ԱՐԵՎԵԼԻՔ”
ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԵՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱԶԵԱՆ
Ե. ՊՈՒՐԻՍ, ԴԱՆԱՏԱՐԻՍ

ԲԱՅԱՐԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Ե. Պոլսոյ համար տարեկան	30 Դ.Օ.
Վեցամսեայ	45 „
Գաղափար համար տարեկան	100 „
Վեցամսեայ	60 „
Օտար երկրներու համար տարեկան	35 Զր.
Վեցամսեայ	20 „

Թղթատարի ծախսը մեր վրայ

10 PARAS

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳՍՅՈՒՆ

10 PARAS

أرمنيه جوى و سياسى فتره
ساحب امتيازى فتره كبرى بولميه
درمليه غلله

AREVLIK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

ՓՐԿՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐԱՆ

Աստիճանականորեն իմ հայրենա-
կենտրոնացումը ցուցանում է փորձաքննության կամ
յառաջանքի արժեքը չեմ ունեցած, այն
գերազանց պատճառով որ բոլոր հայրեն-
ակամներու պէս ես ալ չուարած չիտա-
թած եմ հասկնալով թէ որն է մեր
«փրկութեան ճամբան»։ Ասիկա ըսել է
թէ, բոլորովին յուսաբեր չեմ անհրկած,
անձնատուր պէտք է ըլլալ հոսանքին որ
քէջ ամեն վայր ուր որ ուղէ, որ ան-
հրկած է մեր որ յարմար տեսնալ գահա-
վիճել մեզ։ Հոգեկան այս մահադիմ ար-
քաւորութեան համար համար, դեռ
բաւական ժամանակ պէտք է լինի, դեռ
չստ իրիկաներ տեսնալու ենք, մենք
որ Հայկոյն տեսնալ, վայելելովք ու
ներկայ գահադէպին անոր քաղաքական
ու բարոյական աստիճանին։ Բայց մէկը
թողնուք այն պարագան թէ երբոր Հա-
մարի պէս մէկ հրէշ մը յայտնուեցաւ իր
փեսային նպատակակէտը ընտրած հայա-
կէնը քաղաքականութեան հետ զուգի
կուլլալ, ուրիշներ, ապահովապէս ցեղ մը
չլինելու հրէշային կորովին մէջ Հայկոյն
համարու. անկարող, յատկապէս մեր ծա-
խողին իրենց այդ մահադիմութեան մէջ
եթէ երբեք ունին, այս, մէկը թողով
այս պարագան, կ'արեւել ամառն որ ամէն
Հայ զուգիք երբեք ձեռքերուն մէջ առ-
նելով մտածաբան խորին թէ ինչ պիտի
ըլլայ իր վիճակը կամ որ նոյնն է աղգին
վիճակը։ Ասիկա, նոյն ժամանակի մը մէջ
որպիսին է հիմնականը, ամէն Հայու
նուիրական պարտականութիւնն է. և
անհատական կամ հաւաքական խորհրդա-
ծութիւններու արդիւնքը որքան ալ տա-
րակաւական ըլլալ, զգալաւորութեան ճի-
ւաններուն մէջ ոգորող աղգի մը և անոր
անհատներուն չի վայել որ անարբեր մնալ
կացութեան մը մասին որ առնուազն ա-
հաւոր է, և հայեցողական դիրքի մը մէջ
արձանագէտ։ Անտարաբերութեան այս առ-
տիճանին հասած ըլլալու համար, պէտք
է որ մեր սերունդը բարոյապէս փնտցած
ըլլալ։

Աստիճանականորեն իմ հայրենա-
կենտրոնացումը ցուցանում է փորձաքննության կամ
յառաջանքի արժեքը չեմ ունեցած, այն
գերազանց պատճառով որ բոլոր հայրեն-
ակամներու պէս ես ալ չուարած չիտա-
թած եմ հասկնալով թէ որն է մեր
«փրկութեան ճամբան»։ Ասիկա ըսել է
թէ, բոլորովին յուսաբեր չեմ անհրկած,
անձնատուր պէտք է ըլլալ հոսանքին որ
քէջ ամեն վայր ուր որ ուղէ, որ ան-
հրկած է մեր որ յարմար տեսնալ գահա-
վիճել մեզ։ Հոգեկան այս մահադիմ ար-
քաւորութեան համար համար, դեռ
բաւական ժամանակ պէտք է լինի, դեռ
չստ իրիկաներ տեսնալու ենք, մենք
որ Հայկոյն տեսնալ, վայելելովք ու
ներկայ գահադէպին անոր քաղաքական
ու բարոյական աստիճանին։ Բայց մէկը
թողնուք այն պարագան թէ երբոր Հա-
մարի պէս մէկ հրէշ մը յայտնուեցաւ իր
փեսային նպատակակէտը ընտրած հայա-
կէնը քաղաքականութեան հետ զուգի
կուլլալ, ուրիշներ, ապահովապէս ցեղ մը
չլինելու հրէշային կորովին մէջ Հայկոյն
համարու. անկարող, յատկապէս մեր ծա-
խողին իրենց այդ մահադիմութեան մէջ
եթէ երբեք ունին, այս, մէկը թողով
այս պարագան, կ'արեւել ամառն որ ամէն
Հայ զուգիք երբեք ձեռքերուն մէջ առ-
նելով մտածաբան խորին թէ ինչ պիտի
ըլլայ իր վիճակը կամ որ նոյնն է աղգին
վիճակը։ Ասիկա, նոյն ժամանակի մը մէջ
որպիսին է հիմնականը, ամէն Հայու
նուիրական պարտականութիւնն է. և
անհատական կամ հաւաքական խորհրդա-
ծութիւններու արդիւնքը որքան ալ տա-
րակաւական ըլլալ, զգալաւորութեան ճի-
ւաններուն մէջ ոգորող աղգի մը և անոր
անհատներուն չի վայել որ անարբեր մնալ
կացութեան մը մասին որ առնուազն ա-
հաւոր է, և հայեցողական դիրքի մը մէջ
արձանագէտ։ Անտարաբերութեան այս առ-
տիճանին հասած ըլլալու համար, պէտք
է որ մեր սերունդը բարոյապէս փնտցած
ըլլալ։

հարկաւոր Մովսէսներ ունինք, կացու-
թեան ծնունդ, որոնցմէ որոն հետեւիլը
կը չուարիս։
Եւ ամառն ո՞վ է որ մեզադրել այս
երեւոյթը, չուարած աղգի մը գահադէ-
պին ինչպէս կարելի է սպասել որ փրկու-
թեան համար իրենց խորհուրդը ձեռք
մէկ կաղապարի մը մէջ։ Փոթորիկի բըռ-
նուած նաւու մը ուղեւորները երբ կրցած
են փրկութեան մէջ միջոցի մը համար
հանգարտամիտ խորհրդակցութեան մը
չուրջը հաւաքուել և... որոշել։
Փրկութեան ճամբան. գահադէպ պա-
թեցնելու աստիճան կը յոյժեցնեմ, չա-
տարու մէջ միայն այդ միակ ճամբան
գտնալու համար, ու չեմ յաջողիր։ Եւ
բոլոր անոնք որ տեսնալ մը պարծենկոտ
չեղածով ու ամբարնաւ ծեղով կը յա-
ւաքեն դաւած ըլլալ այդ ճամբան, ու
ցուցունել դային, ի զգուր կը յոյժին, վասն
զի ոչ միայն որովհետեւ այդ ցոյց արուած
միջոցներէն ոչ մէկը գործնական ու գոր-
ծադրելի չէ, այլ որովհետեւ այդ քա-
ղաքական միջոցները զիրար կը հակադն-
ու զիրար կը չեղարացնեն շատ անգամ։
Բայց վերջապէս փրկութեան ճամբան,
պիտի հարցնէք իրաւամբ։
Դա իսկ, առ այդ, փրկութեան միակ
ճամբան փրկութեան ճամբայ չիլնուելը և
անհիշուել, կոտակ կոտակ, չըջանալով,
զեղծութեան և իրենց անպատեհ է այն
ամենի ու գրանապատ համարութեամբ,
որով մեր ցեղը գիտցած է համբերել դա-
րեւոր, երկար գործերով։

Եր. ՄԱՍԻՍԻԱՆԵԱՆ

ՊԱՐԱԿԱՎԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ԹԱՌԻՍ, 30 յունիս

Երկրայում ամբողջ Պարսկաստանում
միակ խաղաղ վայրը մեր քաղաքն է։
Մենք Շահի կառավարութիւնը ասանա-
գործութեան վերականգնումով կարծում էր
երկիրը խաղաղած տեսնել, և առաւել,
որ այս անգամուայ ձեռք բերուած Սա-
մանապետութեան յարաբերութեան երաշ-
խաւորում են ուսումնասիրական դաշնա-
դիր պետութիւնները, ընդհանրապէս
երկրայում երկիրը, համարեա ամբողջ
թեամբ, տարուբերվում է անիշխանական
օրրանում։ Վաղատուն ցեղեր, փշօտա-
ւատական իշխաններ, օգտուելով յարմար
ու ձեռնուռ հանգամանքներից՝ աւերում
են երկիրը։ Կառավարութիւնը ոյժ չունի
խաղաղութիւնը վերականգնելու, իսկ յի-
շուփտութիւնը «մարք»...
Իրականում գործի խիստ պատեհ վայր-
կեանի թարգմանումը՝ փրկելը աղգա-
բերութեան, և ահա երբորք ամբողջ թե-
ւականութիւնը քաղաքը սկսում է հեղհեղ
ապսթեղել անցեալ վերքերից։ Ռուսները
քաղաքը ներքին գործերին չեն խառնը-
վում, իսկ գործը իրեն պատկան է վայե-
րու և աւելի չի տուել ոչ մի անախոր-
ծութիւնների։

Իրականում երկրայութիւնը կարող էր
հետզհետեւ աւելորդ դառնալ, եթէ Սա-
մանապետութեան հրատարակումը յետ՝ եր-
կիրը սկսէր խաղաղուելու երաշխիքներ

հրատարակել. բայց, ինչպէս իշեցինք,
ընդհանրապէս՝ բացի թարգմանի ամբողջ
երկրում անիշխանութիւնն է թագա-
ւորում։
Պէտք չկայ փաստելու, որ Ռուսաց
գործի ներկայութեան շնորհիւ է քաղաքը
չնչոււ ազատ։
Մենք՝ իրականութիւնը եթէ առողջ
զգայարաններով դիտելու լինինք, եթէ
երկրի շահերը նկատի ունենանք, առանց
անձնական շահերի մտաւ ձայնին լսելու,
կը համոզուինք պարսիկ հայրենասէրներու
որ առ այդ՝ անտեղի է մեր պահանջը
Ռուսաց գործի հետապնդում մասին և այդ
միտումով արուած մեր ջոյներն ու գոր-
ծունէութիւնը ոչ մի արդիւնք չեն ունե-
նալ, քանի որ երկրի կացութիւնը կը
մնայ ներկայիս։

Մենք թարգմտել հայրենասէրները բո-
ղոքում են Ռուսաց գործի դէմ, չառ տե-
ղեւոր խաղաղ ազգայնականութիւնը չան-
դուրեղելով ներքին ապագաների վայրա-
գործութեանը, ապաստանում է Ռուսաց
հրատարակումները՝ վիճակի բարեկաւում
խնդրում։ Այսպիսի իրադարձութեան շըր-
ջանում, միթէ՞ իրաւարանական որ և է
հիմք կայ Ռուսների առաջ պահանջը զինել
վերադարձման մասին։

Ո՞վ կարող է երաշխաւորել, որ Ռու-
սական բանակը թարգմտելու հետապնդում
պէս, քաղաքը չի ներթափանչել անիշխա-
նութեան և նորանոր արաւաքների առ-
կանաւոր չենք լինել։

Երկրի կացութիւնը այնպիսի պայման-
ներ է ստեղծում, որ նոյն իսկ Տաճկաց
գործերի երեւումը Սալմաստի և Ռիւմի
չըջանալով՝ խորթ չէ թուում մեր աչ-
քին։ Տաճկաց կառավարութիւնն էլ ա-
նախկին է, որ իր հիւպատոսարանների և
հպատակների ապահովութիւնը երաշխա-
ւորելու համար ստիպուած է գործ պահել
Պարսկաստանում։
Թէ՛հրանի կառավարութիւնը պիտի աչ-
խառն երկիրը իր սեփական միջոցներով
անկախ դրոնցներէր, բարեկաւ, խա-
ղաղանքի, որից յետ միայն հնարաւոր կը
լինի պահանջը զինել օտար գործերի հե-
ռացման երկրի սահմաններէր։

Ա.Ս.Ի.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸ

Թաթուլ Վանադային՝ շատ օգտա-
կար յօդուած մը ունի այս տարուան
Թեմակի «Ամէնուն Ճարեցոյց»-ին մէջ,
«Անգղաւանքին ճարտարապետը մայրն է»
խորագրով, աղղաղի փողովորդին մեղ-
քին ու արտին խառն, պարզ, մեր
նական ոճով ու թելադրանքներով, որոնց
նմանները փափագելի էր որ յաճախ երե-
ւելին ո՞չ միայն տարեցոյցներու մէջ, այլ
և օրաթերթներու և պարբերականներու
մէջ, որոնք եւս «ամէնուն» ստատարելու
նոյն կոչումն ունին։

Յիշելու յօդուածով, անգամ մըն ալ
կը հաստատուի այն չեղանքի ճշմարտու-
թիւնը, որոն նուրբած ենք, հինգ տարի
առաջ, ներկայ խորագրով յօդուած մը
եւս, Արեւելի մէջ քննելով քերականու-
թեան դասին ընդհանրական անհատական
թաւերները՝ մեր վարժարաններուն մէջ,

ըսած խորհրդանշան, ստախոսներու, էնթ-
րիկան և անձնավոր մարդոց ձեռքը։

Բայց անցնելով, որովհետեւ բարկու-
թեան՝ այնպիսի յայտնութիւնները պիտի
ընեմ զորս չեմ կրնար և չեմ ուզեր ալ
ընել։ Հիմա վերականգնող զեպքերը պատ-
մել մեր ձգած տեղին։ Սուրբաբան գահակն
եղած և յիմար հռչակուած, իսկ Հայկոյն
իր նպատակին հասած էր, այն է վեհա-
պետ, հաւատացեալներու պետ, Աստուծոյ
կենդանի ստուգելը եղած էր երկրի վրայ։

Հիմա տեսնենք ինչ եղած է նոր
Սովորական ընթացքը իր նախորդին և
ամէն այն մարդոց նկատմամբ, որոնք
խաղաղած իր խոտուրդներէն ու յանձնա-
րութիւններէն, մինչեւ օրս, գահը խոր-
քացոյցին դիմելը։
Չեմ ուզեր կրկնել ինչ որ գրած եմ
ստ երկու հատորներու մէջ, «Պաշտօնա-
կան Ռուսերի» և «Վ. Պոլսոյ մոլեթ խա-
ւերը», առաջինը Բարիք հրատարակուած
նախկին Գաղաթիւ գրականատանցին կող-
մէ, իսկ վերջինը դեռ նոր լոյս տեսած
Թրէս և Սիօց հրատարակչին կողմէ։
(Զարեհակալի)

հակառակ դատադրքերու առատութեան
կարող, քերականագէտ ուսուցիչներու
չգոյութիւնը և քերականութեան դասին
եւս կանխամաւ աւանդումը։ Մէկ կողմ
դնելով առաջին չարժանիքը, որուն վրայ
ձանրացած ենք նախորդել, և զոր ուրա-
յող ո՞չ ոք գտնուած է և կրնայ գտ-
նալ, այժմ կ'ուզենք կանգ առնել երկ-
րորդին վրայ, որ Երևան քննադատութի,
դեռ թիւ է, քանի որ սակաւին մեր բո-
ւոր վարժարաններուն մէջ, 9-12 տարու
տղեկներու ահագին բազմութիւն մը կը
չարբոյր, բոտ առաջնորդ, կանխաձեռ-
նէն պարտադրուած քերականական կա-
նոններու հետ ոգորելով, որոնք իրենց
համար նոյնքան անձնաթիւ և անհաւա-
կընդուն են, որքան օրինակի համար...
չիտարենք, զի Արդի Աշխարհաբար մայ-
րենի լեզուն չէ՞ ընտ, թէն պարտի ըլ-
լալ, գաւառային և պրկերի ռաւիդութեան
Գաւառաբարաններ իրենց քերականա-
կան կազմով, բառամթերքով և ոճերով,
կը տարբերին քաղաքէ քաղաք, զի-դէ
գիւղ ու նոյնիսկ թաղէ թաղ, երբեմն,
գէթ, կը տարբերին Պոլսոյ ռաւիդներէն,
աւելի կամ նուազ չափով, և բոլորը հա-
ւաքաբար, բոլորովին տարբեր են արդի
գրական աշխարհաբարէն։ Անգղաւան-
քին բո՛ւն ճարտարապետը, մարդ, աղե-
կին լեզու ելլելու առաջին օրէն, արդի
գրական աշխարհաբարէն բոլորովին տար-
բեր բառամթերքներ, ոճեր քաղաքէ քա-
ղաք, արդի աշխարհաբարի քե-
րականական կանոններէն հիմնապէս տար-
բեր կ'առնուորումով, Հետաւորում, առ-
կաւին գրական աշխարհաբարին բառերուն
և ոճերուն իսպառ անձնաթիւ, մէկ խոս-
քով, սակաւին մաքուր խոսքով չկար-
ծուած, կ'ելլէ բառադասի տղան այդ
անձնաթիւ լեզուն քերականութիւնը սոր-
վել, նոյնքան, ընկալանաբար, անձնաթիւ
բառերով ու բացառութիւններով, ընտ
չի տարբերի «Վուր մտնելէ առաջ լո-
ղալ» սովորելու կամ «առանց ատուղի
տան չիլնութեան ձեռնարկելու» ապուշու-
թիւններէն, — երկուքն ալ արդիւնքը
վրկում, զուրկաբարանք ու ժամանակի
կորուստ, յար և նման քերականութեան
դասին, մեր վարժարաններուն մէջ։

Բայց մինչեւ ե՞րբ այս անտարմարան
ընթացքը, որ այլեւս նողկալի կեղծքի
մը ձեւն առած է իսկապէս, քանի որ ի-
րողութիւնը մէկտեղն է և սխալը իր շա-
րունակութի տակաւին։ Մուշումիտ, յախ-
տեղանալ տիրապետ ուսուցիչներու և շա-
հայնդի հրատարակչիներու գործին չի՞
գար բարեշրջումը, անանկ չէ՞. առաջին-
ները «գոց ընել տալու» դրելին, բայց
այս պարագային իսկապէս ոճապարտ,
հանգամանակութեան գրկուելու վտանգը
կը նշարեն. վերջինները Յ-Յաւորու արդ
համար («») օրաբարտաւած, նմանա-
կան քերականութիւններ ունին, տանը՝
պատկերազարդ («») իսկ, զորս ծախել և
շատ ծախել հարկ է... հոգ չէ՞ թէ
նողք ձեռքին մէջ ճարթիւրելու և անոնց
թանկագին ժամերը փնտցնելու միայն կը
ծառայեն, բաւական է որ ծախեն
կեղք. Ուսումն. Խորհուրդն ինչու կ'ան-
տես իր պարտականութիւնն այս արմա-
տացած կեղծքին հանդէպ. մի՞ գուցէ
հրատարակչներուն շահակնք անդամներ

ԹԵՐԹՈՆ “ԱՐԵՎԵԼԻՔ” (63)

ՀԱՄԱՐՏԵԱՆ ԲԵՏԻՍԸ

Գրեց՝ ԲՕԼ ՏԵ ՌԵԿԼԱ
ԳԼՈՒԽ ԺԱ.

ԱՊՅՈՒՆ-ՀԱՄԱՐՏԵԱՆ ԵՒ ՄՈՒՐՏՈՒՆ
Բարեբաւորի անուրջը կը ցնդեր
տնուր իրականութեան առջեւ։ Թուրքիա,
պահ մը կ'անցնող ու յոյսով սարսուռեալ,
դարձեալ Ապտիւ-Համիթի թաւիչէ մա-
գիւններուն կ'ենթարկուէր և այն դարաւոր
անշարժութեան մէջ կ'ենդր նորէն, զոր
նկարագին ճակատագրականութեան վար-
դապետութիւնը, ծայրայեղութեան տար-
ուած, Արեւելքիներուն ներառած է։
Այդ միջոցին ոչ ոք համարձակեցաւ հա-
կատակել կամ հաւանութիւն յայտնել նա-
խարարներու ընթացքին։ Լուծութեան մէջ

կարծիքներ յայտնուեցան։ Ոչ ոք չա-
ղութիւնն ունեցաւ բարձրագոյն յայտնե-
լու իր խորհուրդ։

Տեղական մամուլը շատ թիւ կարծիք
յայտնեց, և առ այլ իր պատճառը ունէր
Բայց Լ. Հեքիյ «գահէ հրաժարում» ան-
ուանած էր ինչ որ Լա Թիւրքի կը յոր-
ջորջէր «անկում» և «գահնկէցութիւն»։
Գրաքննութիւնը հրապարեց այդ լրագիրը՝
եւ առնել «հրաժարում» բառը, քանի որ
անձինք կը գտնէր այդ բացատրութիւնը։
Մնաց որ՝ այդ բառով իբր խաբարը ու
առաջաւոր կը հռչակուէին եռապետութեան
անդամները...։ Թիւրք մը՝ չէր կրնար
հրաժարական տալ, կ'ըսէին անոնք։

Եթէ երբեք յիմարի մը անկումն է որ
հռչակեցիք, ո՞վ օտմ. դիւանագէտներ,
ուրեմն ինչո՞ւ չհրատարակեցիք վիճենացի
բժիկինի անդիկազիրը։ Ինչո՞ւ անէի ի վեր
հրատարակութեան չտուել օգտաւարտ
հիւանդը դարձանելու պաշտօն ունեցող
բժիկիններէն և ո՞չ մէկուն անդիկազիրը։
Ինչո՞ւ երբեք ամիս լուս մնացիք Օչէլի-Իւ-
Խալա՝ խաղաղարի Թիւրքիային նկատմամբ,

որ Ապտիւ-Աղիզի գահնկէցութիւնը ար-
տոնելէ յետոյ, միեւնոյն խաղաղով, միտ
նուրաբան կրօնքին անունով, Մուրաթի
գահնկէցութիւնն ալ թողարարած էր։

Եթէ երբեք այդ Թիւրքի վաւերաւոր
է, այսինքն օրէնքին համաձայն՝ Մուրաթի
գահնկէցութիւնն առաջ գորում է, ինչո՞ւ
այնքան ուշ հրատարակութեան
տուել, և իւլէմաներու բժոքարանող ճիւ-
շումին տակ միայն։ Ինչո՞ւ տոքթ. Լի-
տէրյաթօրիքի դարձանումը չէ շարունակ-
ուած։ Ինչո՞ւ, այդ բժիկին միկնումն
յետոյ, հիւանդը նորէն յանձնուած է
տոքթ. Գաբրէլօնի արկիւրը ձեռքերուն։
Երկու բժիկիններու հանդէպ կը գտնուիք.
մէկը կը հաստատէ թէ Մուրաթ իմար չէ,
այլ Չլախաւոր. միւրը կը յայտարարէ
թէ Մուրաթ անուծելի է և նոյն իսկ կը
ճշդէ անոր մտաւորաւ մահը։ Այդ պար-
ագաններուն մէջ կը վարանիք։ Տօքթ.
Գաբրէլօնի կուտա՞ք ձեր նախապաշտու-
թիւնը։ Աստուրացի նշանաւոր իմարա-
րոյժն վեր կը դառնէ այդ անարժէք և
անհմուտ բժիկը։ Մարդ երբ այդպիսի

ունի, որոնց չուղիք վնասել(2)։ Եթե այնպես է, զեթի գաւառացիներն իր ձեռքով հանելու է այլևս ձեռքին փուշը։ Գաւառացիները պարզապէս վարչութեանց միտքը պատրաստուելու է այժմէն, յառաջիկայ ասորիքներին՝ զեթի այդ փրկութեանը զերծ կերպով սկսելու արդիւնը համար քննարկութեան դասերը։

Երազագիտութիւն. 1.— Բառիս, նախակրթարանի Դ. դասարանէն սկսելու է քննարկութեան դասին աւանդումը և ո՛չ երբեք Ա.էն։ Դ. դասարանցի մը հազիւ հազ թօթափած կ'ըլլայ մայրենի ուսմանը նկատմամբը և օտարաբանութիւնները, ընտանեակով գրական աշխարհաբարին։ Նախ խօսելու՝ մաքուր, ապա քննարկութիւն։

2.— Լսարաններով, գրադարաններով ու համակրելի վանանդացիի յօդուածին նման թկաղբիւր հրահանգներով, մաքուր և նաեւ ժողովուրդին լեզուն, օգնելով (լեզուաշէնքի ճարտարագիտական) ներուն, ծնողքին, որ մաքուր կանոնադրութեամբ մարդն մտնական առաջին թողութեանն էր։ Հիմա՝ ասեմք են մեր կրկնակ կարելութիւնները։ Ապաշարին, երբ ծնողական համայնքներն ալ դպրոցականներէ բաղկանան, ա՛յն աստի, քննարկութեան աւելի կանոնէն մատչելի կրնայ դառնալ դպրոցականին։

ԼՅՈՒՆ ՄԱՍՊԵՆՆ

Տիգրանակերտ,

ՕՍՍԱՆԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Ա. ՆՍԱՍՇԵՐՁԱՆ

113րդ Յիս 4 յուլիս 1909

Երեսի. Ժողովը չարաթ օրը ընդհանուր նիստ ունեցաւ։ Առնանապա քործողութեանց կատարումէն ետքը ձեռք առնուեցաւ գործադուրի կանոնադրին Յրդ յօդուածը որ կը վերաբերի սենտիքաներու արգելքին։ Լսարանացու շինութեանց նախարարութեան մէջը մտնելու Արի պէյ, որ ներկայ էր, ընտրելու և ըսաւ թէ վիճարկութիւնները պէտք չէ անձնական ատելութիւններու ենթակա ըլլան, այլ հանդարտութեամբ կատարուին։ Այս խօսքերը չղաղաբարութիւն առաջ բերին և շատերը պնդան պիտի.— «Կառ առնելու պէտք չունինք. դուք օրինադրել միայն պաշտպանեցէ՛ք։ Ես առէ՛ք ձեզ այդ խօսքերը»։ Արի պէյ պատասխանեց թէ իր յայտնածը բաղդանք մըն էր լոյս և խօսքը չարոնակելով ըսաւ թէ սենտիքաները, երկտակն ու տնտեսական անտեղծութիւնները զատ, զարգացական արգելիչ պատճառներ ունին։ Արի պէյ յարեց.— «Սենտիքաներու նպատակը քաղաքական դարձուած քննարկը կը վերաբերի. կատարութեան մէջ կատարութեան նշանակութիւնը ունի։ Ո՛վ պատ. երես-փոխաններ, երեսուն միլիոն Օսմանցիներ ունի կանգն ու մայր այսօր ձեռք տալիք որոշումէն կախում ունի։ Զեր խղճին դիմելով ճշտէ՛ք Ես իմ անձնական գործութեան պէտք չէ ուրիշ մասնակցի ընենք»։ Յետոյ երեսփոխանները սկսան խօսիլ և բաւական վիճարկութիւն կատարուեցաւ։ Վարդապետ Էֆ. յայտարարեց թէ այլևս այդ մասին հարկ չկայ վիճարկութիւն կատարել, քանի որ նախորդ նիստին ընդունուած է Լուծիլի պէյի առաջարկութիւնը՝ կատարութեան կողմէ մասնաւոր կանոնադրի մը պատրաստութեանը մասին։ Մէջ քանի ձայնք բերին թէ ղեւ վերջական որոշում մը տրուած չէ։ Վարդապետ Էֆ. բռնմա ինչ, ըսելով թէ քանի որ այդպէս է ուրիշ խօսքը չարոնակելու պէտք չկայ։ Խալի պէյ ալ ըսաւ.— «Երբեք վիճակը պէտք է նկատողութեան առնել. նաեւ, երբեք մէջ գործադուրիները քաղաքական խնդիրներու մէջ գործածելու մեղքնաւորութիւններէն զատ, այն անձերը որոնք օտար դրօշներով չուզեցաւ կը զարգարեն և Օսմանցիներուն վեհապետին ու Աղապային ժողովին առջեւ կ'ունենան։ Միեւնոյն խնդիրը միասնաբար իրարմարմին մէջ ալ վիճարկութեան առաջարկ կ'ըլլայ։ Ձերանայի ամէնէն մեծ մեղքերէն Պ. Ռիպա կատարութեան առաջարկեց որ հանրային ծառայութեանց մէջ գործադուրը արգելուի։ Երբ միասնաբար պէս տեղ մը, ուր հայրենասիրական զգացումները իրենց ամէնէն բարձր աստիճանին հասած են, գործադուրի իրաւունքը տալու մասին կը վարկաբեկ, օսմ. երկրներուն և ներկայ վիճակին մէջ բոլորովին անյարմար պիտի ըլլայ այդ տեսակ իրաւունքի մը տրուելը»։ Լուծիլի պէյ ալ ուղեց խօսքը, որովհետեւ մերժուեցաւ արեւմտեան օրոշման հակառակ նկատուելով։ Լուծիլի պէյ ըսաւ.— «Ի՛նչ կը վարկաբեկ իմօքերովս ձեզ պիտի չարախոսեմ։ Կատարել համադրումը կ'ընենք թէ ժողովը պէտք եղածին պէս չէ ընտրած սենտիքային նշանակութիւններ»։ Ժողովին մէջ աղմուկը շատեցաւ, որով Լուծիլի պէյ հարկադրուեց

ցաւ լռել։ Ասոր վրայ նորէն կարգադրուեցաւ գործադուրի կանոնադրին Յրդ յօդուածը, որ ըսուած է թէ հանրութեան ծառայող հաստատութեանց մէջ սենտիքայի կազմութիւնը արգելուած է։ Յետոյ ճշտեցարկութիւն կատարուելով 33ի դէմ 133 ձայնով ընդունուեցաւ սենտիքաներու կազմութիւնը արգելող այդ արաւագութիւնը։

Առնանապա մը փակուելէ ետքը վեհաբան ըսողութեան։ Դործադուրի կանոնադրին մէջ յօդուածներէն հետզհետէ ընդունուեցան. միայն 11րդ յօդուածը սա ձեւին վերածուեցաւ.— «Հանրութեան վերաբերող ծառայութիւնները մատուցող նոյն հաստատութեանց մէջ ներկայ կանոնադրին հրատարակութեան առաջ թէ՛ գործադուրիներու և պաշտօնեաներու մէջ գրամատներու կողմէ կազմելու անհրաժեշտութեանը կողմէ կազմելու անհրաժեշտութեանը կողմէ»։ Ժողովը ջնջեց այն յօդուածական յօդուածը որ կը վերաբերի առեւտրական ու արհեստագործական հաստատութեանց և հանձնատնիքներու միջև կատարուող գործադուրութիւններուն։ Յետոյ նորէն ձեռք առնուեցաւ քաղաքական վեհապետին պարտքերուն խնդիրը։ Այդ նպատակով ներկայացուած օրինադրին, զանազան վիճարկութիւններէ ետքը, ամբողջութեամբ ընդունուեցաւ։ Կարգադրուեցաւ միասնաբար երեսի. ժողովին ատենապետին մէջ հեռագիրով ծանուցանող թէ Եւրպայ ուղևորող օսմ. երեսփոխաններուն եղած սիրալիք ընդունելութեան մասին Օսմ. ինտրիքտային չնորհակալութիւնները յայտնող հեռագիրը ծափահարութիւններով կարգադրուած էր միասնաբար երեսի. Ժողովին մէջ, Այդ հեռագիրն ընթերցումը ծափերով ողբուհուեցաւ։ Խոսքու Էֆ. ի առաջարկութեամբ օրակարգը անցուեցաւ այն օրինադրին որով ոչ-իսլամ տարրերին այս տարի ղեկավար պիտի առնուին և թէ զինուորական տարրը չնջուած է։ Չմարտական գործութիւններ նկատողութեան առնուելէ ետքը ատենաբ փակուեցաւ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

ԿԱՌԱՎԱՐՆ. — Տասներորդ դասու պարտական, որոնց համար վիճարկութեան ատենաներ կողմէ արուած մահուան վճիռը վաւերացած է կայս. իրաւով, այս առաւ կախարան հանուեցան Պայա-գիտի, Այաթօֆիկան և Ֆաթիլի մէջ։ Այդ մահապարաններն են հետեւեալները.

Եւսուճ փայա (կողբումը չիփօթեց Մէհմեդ փայա (երեսի մասնաւոր թիկ-նապա՝ Ապտ-իւ-Համիթ), գիշապետ Նուրի ու իսլամի պէյերը Կազիմ Կալա-սուֆ, Պէճէղ. Փաշապաշա՛ն Հաքաթի, տեղակալ Եւսուճ, Տէրօլի Վահադի (Վոլանի տնօրէն), Հասան աղա, Բեաթիլը և զինուոր Սաթիմ, Նիսալի ու Սիւ-լէյման։

ՍՈՒՐԱՐՆ. այսօր, իրարմարմին ու կայսերադուր իշխաններուն հետ թոփաբա-րու պալատը երթալով, պիտի այցելէ իրարմարմին Շէրիֆը. նաեւ պահ մը հան-գիտ պիտի առնէ Պաղատա ճէպիկին մէջ։

ՇԵՆՈՒ-ԻՒԼ-ԻՍՄԱՐԸ չըլաբերական մը զրկեց բոլոր նախններուն և միջդի-ներուն։ Նախորդ պարտութեան յոսի ա-րարքները, Սամաշարութեան վերա-հաստատումը և ապրիլի դէպքերը յիշելէ ետքը, բոլոր իսլամ կրօնաւորներուն հրա-ւեր կը կարգաւ օրէնքի տրամադրու-թիւնները կատարեալ արդարութեամբ ու հաւատարմութեամբ գործադրել օսմ. երկ-րին բոլոր տարրերուն նկատմամբ, առանց կրօնքի ու ճշդ խորութեան, ինչպէս կը հրամայէ Մարգարէին Շըլաբերական այդ պարագան հաստատող հատուածներ մէջ կը բերէ Գաւաթէն. նաեւ յորդրել ժո-ղովուրդը որ իրենց ոչ-իսլամ հայրենա-կիցներուն հետ սիրով ու միաբանու-թեամբ ապրին, գիտնալով որ կատարա-րութեամբ որոշած է խաղա պատմել ան-սաստողները. միասնական միշտ իրաւունք որ չարադրութիւն խաղաարական թեւ լաղրութեանց ընաւ չանաւ։

ԹՈՒՐԵՆԻՍ ԵՒ ՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Անգլիա ու Ռուս-սիա ծանուցադրեցին մը տուած էին Բ. Դրան, Պարսկական զանուած օսմ. զինուորները ետ քաշուել համար Բ. Դուրը պատասխանեց այդ ծանուցադրելը յայտարարելով որ օսմ. կատարութիւնը Ռեմիայի, իսլամ ու Սամաշարի քաղաքներուն մէջ զանգուածներ զինուոր ունի, որոնք օսմ. հիւպատոսարանները և հոյս-տակները պաշտպանելու համար միայն զրկուած են։

ԿԵՍԵՆԻ ՆԵՐՔԻՆ. — Նախարարաց իրարմարմին իր երկուսուն նիստին մէջ զբաղեցաւ Կրեմլին խնդրոյն նկատմամբ պաշտպան չորս տէրութեանց կողմէ ար-ուած ծանուցադրում։ Նախարարաց իրար-

մարմինը որոշեց բողոքել նոյն ծանուցա-դրին մէջ գործածուած «Կերպարէն իրա-ւունք» բացատրութեան և իրաց կայու-թիւնը վերջական չնկատուելուն դէմ. նաեւ պահանջել որ կրեմլին վրայ օսմ. կատարութեան ունեցած վեհապետա-կան իրաւունքին պահպանումը ապահով-ուի։ Այս որոշումները այսօր կամ վաղը պիտի հաղորդուին չորս տէրութեանց։

— Պարզեւէրի մէջ, վերջերս, տասնը հինգ հազար կողմնող միջինկ մը գու-մարուելով, խաղի բողոքներ են տէրու-թեանց կողմէ վերջերս Բ. Դրան տրուած ծանուցադրին դէմ»։

ՀԵՐԱՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Կ. Պոլսոյ երեսփոխան Սուսթաֆա Ասլով Էֆ. երէկ, Պոլսոյ Նուրը Օսմանիէի կողմը, Օսմ. Մ. ու Յ. Բոսնիցէին կողմին մէջ բանախօսութիւն մը արտասանեց. նախ երկար յառաջարկ մը ըրաւ մարդոց պարտականութեանց և իրաւունքներուն վրայ. ըսաւ թէ վեհապետ աղբիւր իրա-ւանց պաշտպանութեան փոխանորդն է միայն և իր ոյքը աղբիւր կը ստանայ, ո-րով իսլամական երկրներու մէջ իսլա-մականութիւնը միշտ աղբիւր կը պատկանի։ Սուսթաֆա Ասլով Էֆ. յարեց թէ աղբու-թեան ու կրօնքի միջև ընաւ յարաբե-րութիւն չկայ. աղբուրները հիմա իսլա-մականութիւն կը գործածուի. անոր նշա-նակութիւնն է աղբուրութեան մը հպարտ-կութեանը տակ գտնուող անհասանելու-անըղջութիւնը։ Առնանապա լիստոյ խօ-սեցաւ օսմ. զանազան տարրերու միջա-նութեան վրայ, ըսելով որ Սամաշար-գործութեան արժէքը ժողովուրդին հա-մակցելու համար չի՛ բաւեր ինտրիքտայ-նիւր բանալ, օրէնքներ հաստատել, այլ պէտք է ժողովուրդեան մտաւորական ոյքը այն աստիճան բարձրացնել որ պարագա-ները կարենայ ճշգրտութեամբ դառնել. այն առեւն միայն թէ՛ Սամաշարութեան արժէքը կը գնահատուի և թէ տարրերու միջակութիւնը կարելի կ'ըլլայ։ Սուսթաֆա Ասլով Էֆ. ի խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան։ Ներկայ էին Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԹՈՒՐԵՆԻՍ ԵՒ ՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Սուս-թաֆա Ասլով Էֆ. ի խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան։ Ներկայ էին Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԹՈՒՐԵՆԻՍ ԵՒ ՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Սու-թաֆա Ասլով Էֆ. ի խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան։ Ներկայ էին Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԹՈՒՐԵՆԻՍ ԵՒ ՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Սու-թաֆա Ասլով Էֆ. ի խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան։ Ներկայ էին Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԹՈՒՐԵՆԻՍ ԵՒ ՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Սու-թաֆա Ասլով Էֆ. ի խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան։ Ներկայ էին Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԹՈՒՐԵՆԻՍ ԵՒ ՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Սու-թաֆա Ասլով Էֆ. ի խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան։ Ներկայ էին Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԹՈՒՐԵՆԻՍ ԵՒ ՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Սու-թաֆա Ասլով Էֆ. ի խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան։ Ներկայ էին Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԹՈՒՐԵՆԻՍ ԵՒ ՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Սու-թաֆա Ասլով Էֆ. ի խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան։ Ներկայ էին Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԹՈՒՐԵՆԻՍ ԵՒ ՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Սու-թաֆա Ասլով Էֆ. ի խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան։ Ներկայ էին Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԹՈՒՐԵՆԻՍ ԵՒ ՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Սու-թաֆա Ասլով Էֆ. ի խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան։ Ներկայ էին Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԹՈՒՐԵՆԻՍ ԵՒ ՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Սու-թաֆա Ասլով Էֆ. ի խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան։ Ներկայ էին Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԹՈՒՐԵՆԻՍ ԵՒ ՊԵՐՍԻԱՆՍԻԱՆ. — Սու-թաֆա Ասլով Էֆ. ի խօսքերը բուռն ծափերով ողջունուեցան։ Ներկայ էին Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի Կաշակցա-կան ու Հնչակեան կուսակցութիւններէն և Յունաց քաղաքական Բնկերութեան ներկայացուցիչներ և օրագրողներ։

ԶՆՈՒՄԱՐՍԻԱՆ. — Եւրոպայի

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ Ա. ՇԹԱՅՆ

ԱՐԵՎԻԿԱԿԻ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ԶԳԵՍՏԵՂԷՆԻ

ՊԱՏԵՂ ԱՌԻԹ ԵՒ ՀԱՇՈՒԵՓԱԿ

ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՎԵՐՋԱԻՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԻ

ԽԻՍՏ ԶԵՂՉՈՒԱԾ ԳԻՆԵՐ ԲՈՂՈՐ ՃԻՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ԱՅՍՕՐ
ԵՒ
ՅԱԶՈՐԴ
ՕՐԵՐԸ

Ամբողջ զգեստ, այրերու համար, անգլ. շղթիօթէ, վերջին նուրբ ձևով	80
Բարաբար, բարձր նորոյթի համար, անգլ. վայելուչ ձևով	80
Ամբողջ զգեստ տղոց համար (երեք կտոր), անգլ. շղթիօթէ	60
Ամբողջ զգեստ, այրերու համար, կտաւէ	45
Ամբողջ զգեստ, այրերու համար, գոտիով, կտաւէ	40
Գոտիով, տղոց համար, անգլ. շղթիօթէ	40
Գոտիով, տղոց համար, կտաւէ, շարժուն և կրկնակ օձիքով	25
Բանձալուն անգլ. շղթիօթէ	30
Բանձալուն, երկտասարդներու համար, անգլ. շղթիօթէ	20
Բանձալուն կտաւէ	15
Վէտիօն, սու. ալբակայէ ու ֆանթի	20
Ժիլէ, ճերմակ բիքէ կամ ֆանթի	10
Չէֆիլէ չապիկ	15
Զբօսաչիլիկ չապիկ, ամրան յատուկ	15
Հեծանաւորներու համար գոտի	10
Վարաժի՝ ընտիր զէֆիրէ	10

Այս վաճառման առթիւ մեր յանձնարարները կանգնեցնենք նորմալ գգնատեղեկներու ընտիր մեր պիտի գտնենք, ինչպիսի նաեւ քառ-բուսիկ, սխալների պիտի գտնենք ներմակ պարիսպի եւ գծաւոր կտաւէ, ալբակայէ ժիլէի եւ ժիլթոնների խիստ զեղչուած գիններով:	
Վարաժի՝ լաւ տեսակ կտաւէ	15
Թեւեղի կոճակ	3
Բիթմա, զէֆիրէ և յարմար գոտիներով	25
Յանձնաւ, էքրիւ, այրերու համար	10
Յանձնաւ, էքրիւ, լուսանցիկ	6
Գոտիայ, վայելուչ տէսնով	4
Գոտիայ, գոտաւոր, գծաւոր և սու. լուսանցիկ	7
Փողկապ, կալիկուլա, կապուկիք, բոլորովին նոր տէսններով	9
Փողկապ, բիւպիւր	3
Գոտի, Սթոլ	3
Հովանոց, այրերու համար	15
Կարնիթիւր սանար, կանանց համար	5

Անգլ. թաշկինակ (երկվեցեակը)	8
Պաթիթի թաշկինակ, սքանչելի տէսններով, երկվեցեակը	14
Չեռքի սրբիչներ	3
Ճամբորդութեան պայուսակ, կաշիէ և ամուր	50
Չեռնոց, կիներու համար	7
Դրամապանակ, կաշիէ	2
Հոտեղէն, սրուակը	8
Նրբահոտ անձաւոր տուփի՝ երեք հատ	5
Առողջապահական ձգարով	6
Չգալիկ, տղոց համար	3
Մերակապ, ամբիկեան նոր գոտի-թեմա	5
Չորձակալ, ԻՏԵԱԼ	3
Կակուլ օձիքի մեծ միջիք, ճերմակ և գոտաւոր	3
Թաղկալ կակուլ զլխարկ, այրերու համար	20
Դրամակ ԲԱՆԱՄԻՆԷ	8
Յարդէ զլխարկ, տղոց համար	9
Բաշ-քորսէ, ֆանթի	5

Վաճառատան
մօտալուստ
ընդարձակման առթիւ
անբաղդատելի
ՊԱՏԵՂ ԱՌԻԹ
բոլոր միւլներուն մէջ

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՂ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
892 Օգոս. 2/14 և 1320 Սեփր 20 քուակիթ Ֆեմանով

Դիմե Ընկերութեանը. գրասենեակը, Ղալաթիա, Նաղը խան, Հէզարէն փողոց, թիւ 14, Գործարարի վաճառատան դիմաց, կամ հեռախոսայ հասցէներուն.

Պալիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ փողոց.

Պալիս, Մ. Ի. Սառօք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Պանքէ Գաբու թիւ 10.

Պալիս, Ապար պէյ և Ընկ. Վէլլէնշիլէր փողոց.

Պալիս, Գ. Ս. Այմէլօղլու, Էմին-Էօնիւ, Պանքէ Գաբու իզմիր փողոց.

Գաբուիւ, Ալեքսանդր Անտոնիանի շուկայի հարաւորակ.

Գաբուիւ, Մ. Ա. Անդրիւս, Մասնաճիւղ.

Պալիս, Մ. Ա. Անդրիւս, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ փողոց.

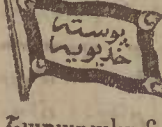
Շիւլի, Մ. Է. Ռոսի, Պալիս, Պանքէ Գաբու, թիւ 137.

Ղալաթիա, Մ. Ա. Բերեանց, թիւ 12 թիւնէլ խան.

Մեծ Կղզի, Բեռլին Էֆ. Մաքրիզիւ, Մ. Ա. Անկիլիս, Կաբու խանի հարաւորակ.

Սան Սթէֆանօ, Բէլլէնիւ Էֆ.:

Գործակալութիւնը օսմ. զլխաւոր քաղաքացի մէջ:

Khedivial Mail Line
(Բէտիկալ Մէլ Լայն)
Շաբաթական ամենեւնի արագ երթուիք
Պոլսոյ և Ալեքսանդրիոյ միջեւ
«Իսմաիլիէ» շաբաթական, նաւապետ Անտէրլի, կիւրակ, 18 յուլիս 1909 (Ը. Ե.), կէս օրին Ալեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ. իսկ երեքշաբթի 20 յուլիս 1909 կէս օրին հոս կը ժամը 3ին պիտի մեկնի Ալեքսանդրիա, հանգիստով Իզմիր և Պիրէնէ:

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻՐ
«Միսիէ» շաբաթական նաւապետ Տաւր յուլիս 17ին ժամայ պիտի կլէ դէպի Կիլիկիոյ, Տարապոնէ, Միտիլի, Իզմիր, Սադրա, Հոռոս, Մէրսին, Իսթանբուլ, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէլլուս, Հայֆա, Եմֆա, Բորթ-Սալա և Ալեքսանդրիա:

Տեղեկութեանց համար դիմե Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քաղաքի վրայ, Մէլլէնշիլի խան, իսկ մասնաճիւղը՝ Պալիս, Վալիսէ Սուլթան խան:

Navigation à Vapeur et de Commerce
ԲՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԵՆԱՍԻՆ
ԵՒ ԱՌԻՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթական երթուիքներ
Յուլիս
Դ. 1/14 Իսթանբուլ, Սինոպ, Սաֆա, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Բիլէ և Պաթրուս. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին:

Դ. 1/14 Օսթաւ, Իրիկուան ժամը 4ին:

Դ. 2/15 Իզմիր, Պիրէնէ և Ալեքսանդրիա. ժամը 10ին:

Դ. 2/15 Օսթաւ. ժամը 4ին:

Դ. 3/16 Ալեքսանդրիա. ժամը 10ին:

Դ. 3/16 Օսթաւ. ժամը 10ին:

Դ. 4/17 Տարապոնէ, Միտիլի, Իզմիր, Բիւս, Հոռոս, Մէրսին, Իսթանբուլ, Բորթիլի, Պէլլուս, Հայֆա, Եմֆա, Բորթ-Սալա և Ալեքս. ժամը 4ին:

ՇՈՒԵՆԱՍԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՏՄԱՐՈՒՄ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ
Ն. ԲԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.
ՍՊԱՍՈՒՄ ՇՈՒԵՆԱՍԻՆ
Յուլիս 20ին, Իսթ. Մարտի-Էն
Յուլիս 27ին, Իսթ. Մարտի-Էն
Մեկնումներ
Յուլիս 21ին, Իսթ. Մարտի-Էն
Յուլիս 28ին, Իսթ. Մարտի-Էն:

Ա. Կարգ Բարիկ համար 200 ֆր.
» Մարտի-Էն » 160 »
Բ. » Բարիկ » 150 »
» Մարտի-Էն » 120 »

Ա. Կարգ Լոնտոնի համար 243.35 ֆր.:
Բ. Կարգ 185.10 ֆր. (Տիբրիս համար):
Տեղեկութեանց համար դիմե Գործա-
կալիս Բոսնիանէ, քաղաքի վրայ:
Բ. ԲՈՂՈՒՆ
Արտիստ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՏԱՅԻՆ